

Schriftlicht

Vurig enthousiasme moet

H. van den Berg

Laat uw enthousiasme niet *bekoelen*, maar laat u aanvuren door de Geest en dien de Heer.

(Romeinen 12:11)

Mag ‘moeten’ nog? Onlangs heeft prof. dr. A.L.Th. de Bruijne een pleidooi gevoerd voor het ‘moeten’.¹ De hooggeplaatste mens leeft in grote zelfstandigheid en verantwoordelijkheid voor de ogen van de nog veel hogere God. Door Christus mogen we die positie terugkrijgen. Bij die relatie past een groot aantal woorden: liefde, creativiteit, vrijheid enz. God is Vader, Bruidegom, Vriend. Omdat Hij ook Heer is, die het over ons voor het zeggen heeft, is het woord ‘moeten’ in die relatie volstrekt op zijn plaats. De Bruijne eindigt zijn artikel dan ook met deze zin: ‘Moeten moet.’

Bevrijdend

Een goed geluid uit Kampen. Het was in zekere zin bevrijdend, hoe merkwaardig dat misschien ook mag klinken. Hoe kan nadruk op ‘moeten’ bevrijdend zijn? Omdat we wel degelijk jarenlang onder het juk van een ‘moeten’ leven. Het ‘moeten’ is bepaald niet uitgestorven, maar wordt druk gebruikt. In één bepaalde korte uitdrukking: ‘móet kunnen’, of ‘alles móet kunnen’. Dát moeten heeft diepe sporen getrokken in de samenleving, in de levenssfeer waar wij met onze kinderen ademen. Dat ‘moet kunnen’ mag dan misschien wat minder klinken, er wordt meer gevraagd naar normen en waarden. Maar het ‘moet kunnen’ heeft onmiskenbaar diepe gevolgen gehad, waar we voorlopig naar mijn inschatting nog niet van af zijn. Er is een beerput van losbandigheid opengegaan, waarvan we de stank nog lang zullen ruiken. Het deksel is niet zomaar één twee drie teruggelegd. Dr. De Bruijne heeft ons een dienst bewezen, door op te komen voor het schriftuurlijke ‘moeten’. Dat is naar zijn aard bevrijdend, het Woord van God maakt immers vrij!

Spiritualiteit

Niet iedereen kon de bijdrage van De Bruijne waarderen. Enkele dagen later stond in het *Nederlands Dagblad* een ingezonden, waar aandacht gevraagd werd voor spiritualiteit.² De Bruijne zou een verkeerde bril op hebben aangaande het ‘moeten’ van een kind van God. ‘... het echte zondebesef dat voortkomt uit onze “nieuwe geaardheid” is het werk van de Heilige Geest en zet ons niet op het spoor van het goede móeten doen, maar op het spoor van het goede willen doen’, zo lees ik. En ‘als je een nieuwe schepping bent geworden dan ga je niet meer uit van een wettisch leven, met veel nadruk op onze christenplicht.’

Nu is het nog maar de vraag of De Bruijne de kant van het wettische op wil. Hij heeft zich in zijn bijdrage daartegen voldoende afgeschermd. Maar wat mij opvalt, is dat met een beroep op spiritualiteit het ‘moeten’ afgeserveerd wordt. Dat is naar mijn waarneming geen incident, maar je komt het al dan niet met zoveel woorden keer op keer tegen. Zo van: ik heb een goede band met God, heb mijn hart aan Jezus gegeven, en dan hoeft niemand mij meer komen vertellen hoe ik móet leven. Maar past dat bij een spiritualiteit die geworteld is in de Schrift? Anders gezegd: past dat bij bijbelse vroomheid? We kijken daarvoor naar Romeinen 12 en

spitsen toe op vers 11: ‘Laat uw enthousiasme niet bekoelen, maar laat u aanvuren door de Geest en dien de Heer.’

Offer

De apostel schetst het nieuwe christelijke leven als een offer. Hij vraagt ons om onszelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst te stellen, want dat is ware eredienst (vs. 1). Offer...? Dat is toch iets uit het Oude Testament? Daar werden dierenoffers gebracht. Priesters hadden er dagwerk aan. De Israëlieten moesten leren dat geloven niet alleen maar krijgen is. Het is ook géven! Die lijn trekt Paulus gerust door naar onze tijd. Geloven is niet alleen maar zeggen: God betekent veel voor mij. Maar ook: ik wil wat betekenen voor God. Nou, zegt Paulus, dat doe je door jezelf te offeren. Niet een dier op het altaar, dat is oudtestamentisch. Maar nu kom ik zelf op het altaar te liggen. Met heel mijn hebben en houden. Dan komt direct al het ‘moeten’ om de hoek kijken, in vers 2. U móet... veranderen, door uw gezindheid te vernieuwen. Over ‘nieuwe geaardheid’ gesproken! Daar móeten we aan werken. In de verzen 3-8 komt dat ‘moeten’ slag op slag terug. We móeten nogal wat! En in het vervolg verandert dat niet. De apostel geeft geen hints, geen adviezen, maar spreekt de Romeinen aan met bevélen!

Enthousiasme

Eén daarvan is: ‘Laat uw enthousiasme niet bekoelen.’ Is dat niet een onmogelijke opdracht? Enthousiasme, dat is een gevoel. Gevoelens zijn moeilijk te beheersen. Je bént enthousiast of je bent het níet. Dat heb je toch zeker niet zelf in de hand. Dat laat zich niet dwingen. Enthousiasme, dat kan je hoogstens overkomen. Maar hoe moet je daar nu aan werken? Misschien lukt het door een massale bijeenkomst te bezoeken, op een bepaalde manier muziek te maken, liederen te zingen. Dan kom je in de stemming, je kunt er helemaal van uit je dak gaan. Ja, en daarna? De samenkomst is afgelopen, je geniet nog een poosje na. Maar van lieverlee bekoelt het enthousiasme. Nu zegt me daar die apostel: Laat dat niet gebeuren! Ja, wat mag er niet gebeuren? Laten we eens kijken wat Paulus precies zegt. Heeft hij het hier over een gevoel van overmatige blijdschap, die over de randen van je bestaan bruist? Nee, het gaat hier niet zozeer over een gevoelsuiting, maar een wílsuiting! Over onze íjver! In de oude vertaling stond: ‘in ijver onverdroten’. Ijver, vlijt. Vroeger kregen we daar een rapportcijfer voor. Voor vlijt en gedrag. Wie braaf was geweest in de klas, scoorde voor beide een 8. Vlijt, ijver, daar kun je aan werken! Je moet jezelf soms behoorlijk aanpakken! Dat is niet voorbehouden aan bepaalde piekmomenten, maar een opgave voor elke dag. Je móet willen! Niet tegen wil en dank. Hartstochtelijk! Je gaat er helemaal voor. Koortsachtig. Je ijver moet op temperatuur blijven! Maar heb je dát dan wel zelf in de hand?

Uitgedoofd

Laten we niet te flink van onszelf denken. Er zijn momenten dat de ijver verflauwt. Je had een droom, een ideaal. Het begon allemaal spetterend. Maar anderen pikten het niet op, begrepen niet wat je wilde, of waren niet warm te krijgen. Je spande je in, maar je haakt ten slotte uitgeblust af. Het kan ook in jezelf zitten. Er is een bepaalde routine of sleur, de charme van het nieuwe raakt eraf, en dat werkt verlamdend. Of: het gras is bij de burens altijd groener, waarom kan dáár wel wat bij ons niet kan, het frustreert. Het laaiende vuur wordt een vuurtje, een flakkerend vlammetje, totdat het dooft. Je hart wordt koud, je haakt af. Hoe zal je leven dan nog een offer zijn voor God?

Kookpunt

Bij een offer hoort immers vuur! Nogal wiedenis. Dat zie je al in het Oude Testament. Er wordt een dier geslacht. Het wordt op het altaar gelegd. De priester steekt de takken onder het offerdier aan. De vlammen slaan eruit. Rook kringelt omhoog vanaf het altaar. Zo gaat dat nu niet meer. DÍe offers zijn voorbij. Maar ook vandaag breng je geen offer zonder dat er vuur bij komt. Paulus zegt: Laat u aanvuren door de Geest. De Geest heeft bij de doop beloofd dat Hij in ons wonen wil. Als je hart een woonplaats is van de Geest, gebeurt er wat vanbinnen. Hij warmt je flink op. Op de een of andere manier slaat de vlam van de Geest over. Het wordt er gloeiend. Denk maar aan een pannetje met water. Het staat op het gas. De vlam eronder. Het water, dat eerst nog roerloos was, komt langzaam in beweging. Je ziet het opborrelen. Er komt steeds meer beweging in het water, tot het aan alle kanten bruist en spat; het water kookt.

Dat beeld gebruikt de apostel om het werk van de Geest te beschrijven. De Geest wil ons tot het kookpunt brengen. De apostel weet waarover hij het heeft. Hij stond zelf in vuur en vlam voor het evangelie. De Geest zorgt dat je uit de dufheid wakker wordt, het innerlijk komt in beweging als kokend water. Je verlangens, hartstochten, gedachten en fantasieën, je meningen, daar komt de brand in. Je wordt vurig van geest. Jij wilt graag wat de Geest wil, je verlangt heftig naar God. Een vurige liefde drijft je om de ander te troosten; je raakt bezeten van kennis van God, om te kunnen profeteren; het lezen van de Bijbel maakt je zo enthousiast, je wilt en zult anderen onderwijzen; je bent zo intens rijk met wat de HERE je geeft, je móet ervan delen, je geld, tijd en aandacht. Je houdt het niet meer, je kookt over, je gaven ga je vol overgave inzetten voor de gemeente.

Laat je aanvuren

De apostel zegt: Sta dat toe! Láát je aanvuren door de Geest. Het spreekt kennelijk niet vanzelf, dat je dit laat gebeuren. Er verandert nogal wat. Wíl ik dat wel? Verandering kost energie, je ziet ertegenop, soms het is makkelijker om het maar te houden bij het oude. Vandaar die aansporing in vers 11. Hoe laat je toe? Door te bidden. Die weg wijst de Here Christus ons. Hij spreekt een beloftevol woord: ‘Zal de Vader in de hemel ... niet de heilige Geest geven aan wie Hem erom vragen?’ (Luc. 11:13). We mogen pleiten op de belofte die de Geest ons gaf bij de doop. Gebruik je doop, het effect zal hartverwarmend zijn.

Dien de Heer

Het is geweldig als je dat mag meemaken. Je kunt er enthousiast van worden. Enthousiast over jezelf, over wat de Geest in je doet. Daar mag je oog voor hebben, het zou ondankbaar zijn als je dat niet wilt zien. Maar je kunt ook zó enthousiast zijn, zó gedreven dat je – en dat is een valkuil – jezelf op de voorgrond plaatst. Jij wordt het middelpunt van je denken en omgeving. Jouw manier van geloven is volgens jou de enig goede, het moet om jou draaien. Als je niet uitkijkt, ben je bezig offers te brengen voor jezelf, en anderen moeten voor jou buigen. Jouw ijver en enthousiasme worden een strak harnas dat iedereen moet passen, of die ander moet wijken.

Maar jouw vuur is bedoeld om anderen aan te steken, niet om hen te verteren. Het mag nooit op die manier warm worden, dat anderen bang moeten zijn zich aan je te branden en zich terugtrekken. Hoe voorkom je dat? De apostel zegt het. Heel simpel. In drie woorden: Dien de Heer. Dat is de Here Jezus, die nu in de hemel troont, aan de rechterhand van de Vader. Hij is Heer en Meester van ons leven, onze emoties, verlangens en uitingen. Dien Hém, kijk naar Hém. Hoe was Hij eigenlijk enthousiast, wat was de ijver die Hem verteerde? Hij heeft zijn

warmte op deze manier aan ons laten zien: Hij verlangde de wil van zijn hemelse Vader te doen! Hij was dus op zijn beurt helemaal gericht op God. Vroeg Zich af: wat wil God eigenlijk? Bij de Here Christus speelde het ‘moeten’ heel sterk mee. Daar draaide alles om. Hij móest lijden en sterven. Hij dééd het. Hij was gehoorzaam! Zó heeft Hij het offer van zijn leven gebracht. Aan de leiband van Vaders moeten, Vaders wil is wet. Dat wijst ons de weg voor ons enthousiasme, onze ijver. Niet ijveren voor onszelf, geen zelfcultus ten koste van anderen. Maar ijveren voor de Heer. Die zei dat we God moeten liefhebben boven alles en de naaste als onszelf. Dát is de ware eredienst voor u. Zo u wilt: de ware spiritualiteit! Zó móet het offer van ons leven gebracht worden.

Noten:

¹ ‘Moeten moet’, *Nederlands Dagblad* 11 april 2009, p. 7.

² Ingezonden van Joop Schotanus, *Nederlands Dagblad* 15 april 2009, p. 7.